

KERAMETİ DEĞİL İSTİKAMETİ ESAS ALAN GÖNÜLERİ: HACI BEKTAŞI VELİ

UNESCO 40. Genel Konferans kararıyla 2021 yılı için Hacı Bektaş Veli'nin vefatının 750. yıldönümü; Yunus Emre'nin vefatının 700. yıldönümü; Ahi Evran'ın doğumunun 850. yıldönümü UNESCO Anma ve Kutlama Yıldönümleri programına alındı.

■ Neziha CANDAN

Böylelikle Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre ve Ahi Evran 2021 yılında tüm dünyada UNESCO ile ilişkili olarak çeşitli etkinliklerle anılacak. Bizler de bu haftaki sayımızda kösemizi Hacı Bektaş Veli'ye ayırdık. Hacı Bektaş Veli ile ilgili sorularımızı cevaplandıran Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Mustafa Kara Hoca'mızaengin bilgileri ve birikimiyle bizleri aydınlattığı için çok teşekkür ediyoruz.

■ Soru: Bildiğiniz gibi bu sene Hacı Bektaş Veli, Ahi Evran ve Yunus Emre'yi birlikte anıyoruz, anacağız. Anadolu'da XIII. yüzyılda parlayan bu üç büyük yıldız, bu üç büyük veli, bize öncelikle tasavvuf ve tarikat kelimelerini çağrıştırıyor. Sohbetimiz buradan, bu kelimelerle başlayabilir miyiz?

■ Cevap: Hay, hay. Dinlerin üç temel unsuru vardır: Peygamberler, kutsal kitaplar ve inananlar. Peygamberler insanlara bu ilahî kitapların mesajlarını sunar, inananların sorularına cevap verir, rehberlik yaparlar. Peygamberlerden sonra onların rehberlik görevini yerine getiren bilginler aynı metinlerden farklı anlamlar çıkarmaya, farklı delillerle değişik yorumlar yapmaya başlarlar.

Mezhepler ve tarikatlar bu noktadan itibaren oluşmaya başlar. Yavaş yavaş gelişir, yaygınlaşır, kurumsalaşır. Dolayısıyla ilk genellememizi şöyle yapabiliriz: Bütün dinlerin mezhepleri ve tarikatları vardır. Çünkü insan yorum yapan bir varlıktır. Aynı metni okur farklı bir yorum üretir. Bu durum aynı zamanda bir düşünce özgürlüğüdür. Bir yerde farklı mezhep varsa orada düşünme özgürlüğü, farklı fikirlerle hoşgörü de belli oranda vardır demektir. Fakat üzülerek söyleyelim ki insanoglunun taassup/bağnazlık damarı da vardır. Tarihteki ve günümüzdeki "mezhep savaşları" da bu olumsuz özelliğinin tecellisidir ne yazık ki...

"AKILLI İNSANIN ÜÇ ASKERİ VARDIR: SABIR, UȦNMAK VE KANAAT"

■ Soru: "Metinlerle Osmanlılarda Tasavvuf ve Tarikatlar"adlı yaptığınızda Hacı Bektaş Veli'den: "Anadolu ve Balkanların en meşhur süflerinden biri olan Hacı Bektaş Veli, XIII. yy.da Diyar-ı Rum'a göç eden dervişlerden biridir.Türkistan'da, Yesevi neşvesini tadan, Melâmî meşrebi tanıyan, daha sonra Haydârî-Vefâî kültürle karşılaşan, ...Şaman/eski Türk kültürünün yanında, mahallî dinlerin izlerini de taşıyan bu tarikatın Yeniçeri ordusuyla kurduğu gönül bağı onu farklı bir konuma yükseltmiştir. Yaşadığı yüzyılın kaynaklarında adı pek geçmeyen bu süfi ile ilgili ilk bilgileri Elvan Çelebi'nin Menâkıbu'l-Kudsiyye'si ile Eflâkî'nin Menâkıbu'l-Arifin'i daha sonra Aşıkpaşazâde vermektedir. Menâkıb-ı Hacı Bektaş Veli (Vilâyetnâme) bu sahanın önemli eserlerindendir..." diye söz ediyorsunuz. Hacı Bektaş Veli'nin

menkıbevi ve tarihi şahsiyetinin kaynaklarda iç içe girdiği iddia edilir. Bu husustaki açıklamalarınızı merak ediyoruz.

■ Cevap: Evet öyledir. Ne demek bu? Bu, onun hayatı hakkında bilgilerimiz yeterli değildir demektir. O yüzyıllarda yani yaklaşık sekiz asır önce bu coğrafyada yaşayan büyük şahsiyetlerin hayatları hakkında yeterli bilgilere sahip değiliz demektir. Yunus Emre de Ahi Evran de böyledir. İnsanlar kendi hayatlarını yazmamışlar, buna ihtiyaç duymamışlar, böyle bir gelenek oluşmamıştır. Biraz de edebe aykırı bulmuşlar, kendini öne çıkarmak gibi algılamışlar. Yazılanların bir kısmı da savaşlar, yangınlar, depremler gibi afetler sebebiyle yok olup gitmiştir. Kitaplar, yazma olduğu için, elle

yazıldığı için (matbaa henüz yok) tek nüsha bir kitap bir yangında yamışsa artık o kitap yeryüzünden tamamen silinmiş gitmiş demektir. Şu anda ilim adamları Hacı Bektaş Veli'ye nispet edilen eserlerin ona ait olup olmadığını tartışıyor. Niçin? Çünkü Hz. Pir'in yaşadığı yüzyılda yazdığı veya bir başkası tarafından yazılan kitabı bize ulaşmadı. Daha sonraki yüzyıllarda yazılan kitaplar kütüphanelerimizde mevcut. Bu da soru işaretlerini doğuruyor. Aynı problem Ahi Evran için de vardır. Bazı tarihçiler onun Farsça yazılan eserlerinden bahsederken bazı akademisyenler bu eserlerin ona ait olmadığını çeşitli delillerle ispat ediyorlar.

Hacı Bektaş Veli'nin hayatı hakkında Menâkıbnâme, Velâyetnâme gibi isimlerle günümüze ulaşan eserler var. Ama hepsi vefatından bir, iki, üç asır sonra kaleme alınmış. Burada da yazan kişi kendine göre bilgi veriyor, duyduklarını –doğru, yanlış- yazıyor. Bu sefer konunun uzmanı tarihçiler bunlara güvenemediği için böyle bir tasnif yapıyor. Az da olsa kesin bilgilerle tarihi şahsiyetini ortaya koyuyor, kesin olmayan diğer rivayetlerle menkıbevi yönünü kaleme alıyor. Burada bir şey daha kaydedelim: Bu söylediklerimizden menkıbevi bilgiler değersizdir, atılmalıdır, dikkate alınmamalıdır gibi bir netice çıkarılmamalıdır. Yazılı olarak değil de dilden dile, insandan insana aktarılagelen kültür de önemlidir. Onlar da birçok tarihi olaya ışık tutarlar. İlgili akademisyenler onun usulünü/metodunu bilirler.

Hararet nardadır sacda değil, Keramet baştadır tacda değil, Her ne arar isen kendinde ara Kudüste Mekke'de Hacda değil.

Sakın bir kimsenin gönlünü yıkma, Gerçek erenlerin sözünden neşvesi tadan, Eğer insan isen ölmezsin korkma, Aşığı kurt yemez uçta değil.

■ Soru: Bektaşilik bir tarikat olarak toplumda mühim bir görev ifa ederken Osmanlı ordusunun mühim bir kanadı olan Yeniçerilerle de yakın bir ilişki içinde görülmüyor. Bu birliktelik nasıl oluştu?

■ Cevap: Evet, gerçekten çok enteresan bir birlikteliktir bu. Aslında hangi millete/devlete mensup olursa olsun bütün orduların bağlı oldukları din ile bağlılıkları vardır.

Çünkü moral değerler herkes için çok önemlidir. Osmanlılarda bu Yeniçeri-Bektaşî yakınlığı olarak tecelli etmiştir. Yeniçeri ordusunun oluşum safhasında Hacı Bektaş Veli'nin onlara dua ettiği ve muzaffer olmaları için sırtlarını sıvazladığı, özel kıyafet giydirdiği kabul edilir. Bu iki kurum arasındaki bağlılık ve muhabbet kesinlikle bir kanun, yönetmelik işi değildir, tamamen doğal bir yolla oluşmuştur. Bu beraberlik zamanla güçlü bir gelenek haline geldi. O kadar ki ordunun bazı terimleri bu tarikatın ismiyle anılmaya başlandı: Ocâğ-ı Bektaşîyân, Silsile-i tarik-i Bektaşîyân gibi.. Bu birliği belgeleyen son olay ise 1826 yılında oldu. Sultan II. Mahmud devrinde Yeniçeri Ocâğı kaldırılırken Bektaşilik tarikatı da yasaklanmıştır. Entere-san olan şu: Bu tarikat o gün bugün yasaktır. Demek ki bazı şeyler yasaklanmakla sosyal hayattan silinmiyor.

"Havada uçmak mı, onu kuşlar yapıyor, denizde yürümek mi onu da balıklar yapıyor." diyerek gönül coğrafyamızda yüzyıllardır yaşamaya devam eden sayısız erenlerimiz, alperenlerimiz var.

■ Soru: Bazı görsellerde Hacı Bektaş Veli ile ceylan veya aslanlar bir arada gözükmüyor. Bununla ne anlatılmak isteniyor?

■ Cevap: Tasavvufta keramet diye isimlenen bir durum vardır. Yani Allah bazı müminlere olağanüstü kabiliyetler verir. Keramet ikram kelimesiyle ilgilidir. Yani Allah isterse/ikram ederse olur. Normal olarak aslanlar vahşidir, insanlarla bir arada olmazlar. Yalnız keramet konusu da ıstısmara çok müsait olduğu için Allah dostları bunlara çok önem vermezler. "Keramet değil ıstikamet esastır" derler. Yani önemli olan bu tip olağanüstü şeyler göstermek değil mühim olan Allah'ın istediği gibi doğru, ahlaklı bir hayat yaşamaktır." Havada uçmak mı, onu kuşlar yapıyor, denizde yürümek mi onu da balıklar yapıyor." derler ve dikkati ahlâk üzerine toplarlar.

MATEMATİK VE EDEBİYAT DRAMAYLA BİRLEŞTİ

■ Ayşe ÖZTÜRK

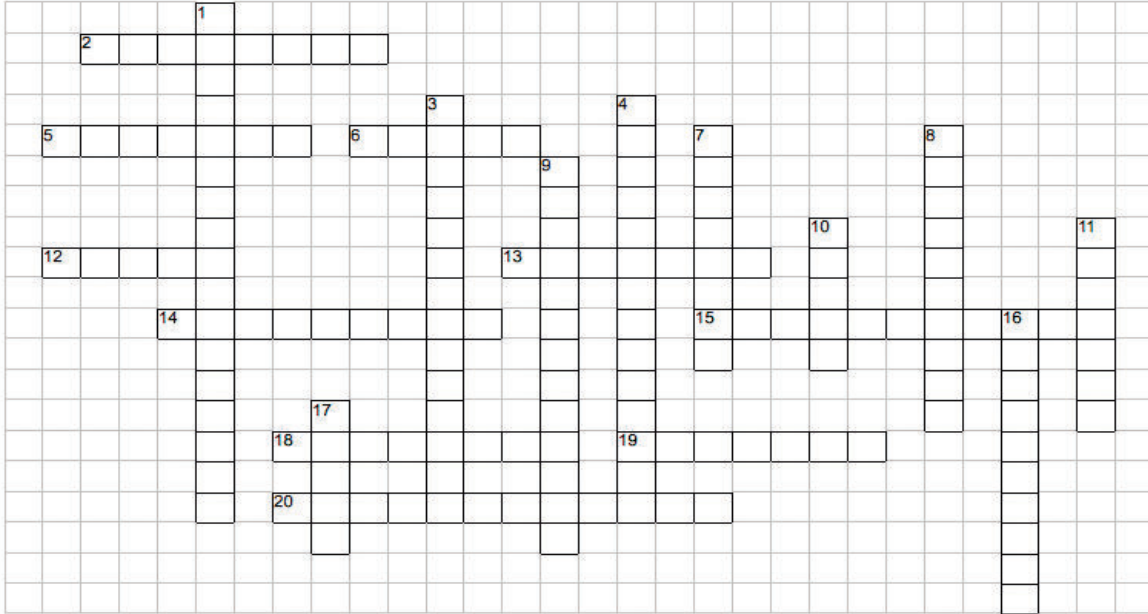
Okulumuz Ali Osman Sönmez Sosyal Bilimler Lisesinin ortağı olduğu farklı illerden (Bursa- Mardin İstanbul- Konya ve Zonguldak) 7 ortak 5 farklı okul 38 öğrenci ile yürütölen "Türkçeyi Çözüyorum Matematiği Okuyorum" e-Twinning proje ekibi çalışmalarına yoğun bir şekilde devam ediyor.

Projeyle, matematik problemlerini Türkçenin zenginliğinden faydalanarak çözmek ve yaratıcı drama tekniği kullanarak matematiği günlük yaşamla ilişkilendirmek böylece öğretilerimizde matematik korkularını yenerek matematiği sevdirmek amaçlanıyor.

30 Nisan'da proje konuğu Süleyman Demirel Üniversitesi öğretileri görevlisi Dr. Burcu DURMAZ'ın katılımlarıyla gerçekleştirilen "Webinar"da öğrencilerin "GooseChase" adlı web 2.0 aracı üzerinden oynanan "Matematik Avı" adlı oyunu ile kendilerine verilen yönergeler doğrultusunda oluşturdukları hikayeleri planlamaları ve canlandırmalarıyla matematiğin günlük hayatla ilişkilendirilmesi sağlandı. Matematik öğretiminde çocuk edebiyatının kullanımına yönelik çalışmaları da bulunan Dr. Burcu Durmaz ile, proje hedeflerinden olan, matematiğin hayatın her alanında önemli olduğu, yaratıcı drama tekniğini kullanılarak problemleri ve matematik kavramlarını somutlaştırılıp disiplinler arası bir çalışma gerçekleştirildi.

ANADOLU ERENLERİ

Hazırlayan: Nagehan TOPRAK

SOLDAN SAĞA

- Mevlânâ'nın ölüm gününe düğün günü veya gelin gecesini manasına gelen ifade, aynı zamanda Mevlânâ'nın ölüm yıl dönümlerindeki törenlere verilen ad.
- Hacı Bektaş Veli'nin dört kapı kırk makam üzre tertib edilmiş eserinin adı.
- Allah aşkı, peygamber sevgisi gibi konuları işleyen tekke-tasavvuf şiirine verilen genel ad.
- Hacı Bektaş Veli ile resmedilen, Bektaşî kültüründe, yiğitlik, mertlik ve cesaret simgesi Hz. Ali'nin mahlası olur ve onun yiğitlik ve mertliğini taşıgeleyen hayvan.
- Mevlânâ'nın altı ciltten oluşan ve Farsça yazılmış, içinde şiirler ve öykülerin de bulunduğu önemli eserinin adı.
- Anadolu'da tekke-tasavvuf edebiyatının kurucusu sayılan, "Yaratılanı Yaratın'dan ötürü seven" şair ve gönül eri.
12. yüzyılda Doğu Türkistan'da yaşayan ve tasavvufun kurucusu kabul edilen Pîri Türkistan adıyla anılan zât.
- Hacı Bektaş Veli'nin türbesinin bulunduğu şehrimiz.
- Hacı Bektaş Veli'nin bugün İran sınırları içinde yer alan doğduğu şehir.
- Yunus Emre'nin şiirlerinde sıklıkla görölen sanat.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

- Yunus Emre'nin nasihatler kitabı anlamına gelen mesnevi türündeki eserinin adı.
- "Bilmek istersen seni, Cân içinde ara cânı. Geç cânından bul ânı, Sen seni bil, sen seni." dizeleleriyle bilinen Ankara'da medfun 14. yy. mutasavvıfı.
- Hacı Bektaş Veli'nin Horasanlı hocası
- Azerbayca'nın Hoy şehrinde doğmuş, Hacı Bektaş Veli ve Mevlânâ'nın çağdaşı olan, Kirşehir'de medfun, Ahilik teşkilatının kurucusu sayılan Anadolu ereni.
- Yunus Emre'nin kırk yıl dergâhında hizmet ettiği hocası.
- Yunus Emre'nin şiirlerine öykünerek yazan, hocası Hacı Bayram Veli tarafından İznik'e gönderilen 14. yy. tekke şairi.
- Bektaşilikte ilahîye karşılık gelen tekke-tasavvuf şiirine verilen ad.
- Makalat'ta geçen dört temsilî kapıdan dördüncüsüne verilen ad.
- Bursa'nın manevi mimarlarından aslen Buharalı olup Hz Peygamber'in soyundan gelen Yıldırım Bayezid'in damadı 14. yy.da yaşamış mutasavvıf.
- Bektaşilikte ilahîye karşılık gelen tekke tasavvuf şiiri.

ÇÖZÜMÜN ADRESİ

HABER HATTI

CEKİN GÖNDERİN YAYINLAYALIM

0538 095 16 16

Etrafınızda şahit olduğunuz ilginç olayları, haber niteliği taşıyan ayrıntı ve fotoğrafları bizlerle paylaşın, biz de yetkililere duyuralım

BUGÜNÜN NÖBETÇİ ECZANELERİ

■ **MERKEZ NİLÜFER ECZANESİ**
KONAK MAH. YILDIRIM CAD. NO:25 BEŞEVLER (JİMER HASTANESİ SIRASI BEŞEVLER GİRİŞİ) 0224 451 06 66
■ **PAPATYA ECZANESİ**
FETHİYE MAH. ATA SOK. NO:10 (F.S.M. BULVARI - ORMAN-SU İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ ARKASI) 0224 243 54 16
■ **ÖZLÜCE ECZANESİ**
ERTUĞRUL MAH. YUSUF BÜYÜKBAŞARAN CAD. NO:10/A (AŞLANŞEHİR SİTESİ - DÖRTÇELİK ÇOCUK HASTANESİ YANI) 0224 413 69 36 / 0224 4138191
■ **BALAT ECZANESİ**
AHMET YESEVİ MAH. HÜRRIYET CAD. NO:21/A (TAN OKULLARI ÜSTÜ - BALAT) 0224 244 77 00
■ **BEKİOĞLU ECZANESİ**
BEŞEVLER MAH. ALIM SOK. NO:20-21 (ÖZHAN VE ONUR MARKET KARŞISI) 0224 503 40 07 / 2245034010
■ **BERNA ECZANESİ**
ULU MAH. ULUBATLI HASAN BULVARI NO:46/F (ÖZEL ARITMI OSMANGAZİ HASTANESİ YANI - KENT MEYDANI) 0224 232 32 04
■ **ÇELİK ECZANESİ**
YEŞİLOVA MAH. 22.ÇEŞME SOK. NO:34 (YEŞİLOVA SAĞLIK OCAĞI YANI) 0224-2516102
■ **ÇARE ECZANESİ**
ALEMDAR MAH. ORMANLAR YOLU CAD. NO:78/A (ALEMDAR MAHALLESİ MUHTARLIĞI KARŞISI) 0224 235 40 20
■ **ÇİMER ECZANESİ**
HAMİTLER MAH. 3.NAR SOK. NO:8/A (HAMİTLER PAZARTESİ PAZARI YANI) 0224 247 72 58
■ **UMURBEY ECZANESİ**
UMURBEY MAH. EFE SOK. GÜL SİTESİ E-BLOK NO:2/13 0224 326 37 24
■ **SİTELER ECZANESİ**
SİTELER MAH. SELÇUKBEY CAD. NO:127/A (KAPLIKAYA ÖZDİLEK ALTI) 0224-3662404
■ **YILMAZGÖZ ECZANESİ**
DAVUTDEDE MAH. KURTULUŞ CAD. NO:207/E (DAVUTDEDE METRO İSTASYONU DAVUTDEDE ÇIKIŞI) 0224 361 76 76
■ **SAFA SAĞLIK ECZANESİ**
HACİVAT MAH. C-304. SOK. NO:9 (SOMUNCU BABA CAMİİ KARŞISI) 0224 341 01 01

BUDO VE İDO:

BUDO Çağrı merkezi 4449916, Mudanya 5440184, İstanbul, Kabataş 02122938065, Şehreküstü 02242233443 İDO Danışma 0212 4444436

ACİL NUMARALAR:

Ambulans 112, Polis İmdat 155, Jandarma İmdat 156, Telefon Arıza 121, ADSL İnternet Arıza 4440375, Su Arıza 185, Elektrik Arıza 186, Gaz Arıza 187, Yangın İhbar 2211010-11

EMNİYET:

Santral 2705000, Nöbetçi Müd. 2712158 Bölge Trafik Md. 2110792, Belediye Trafik Zb. A. 2347752, Os.Gazi Emn.Md 2255339, Yıldırım Emn.Md 361818, Nülüfer Emn.Md 2458010, Çarşı Polis Mrk. 2240068, Çekirge Polis Mrk. 2345656, N. Pamir Polis Mrk. 2464600

BELEDİYELER:

Büyükşehir 444 16 00, Nülüfer Bld. 4441603, Osmangazi 4441601, Yıldırım Bel. 3635500, Belediye Trafik 2347752, BOİ 2339590

SAĞLIK:

A.O.Sönmez Onkoloji H. 2238200, Acil Hızır Servis 2333883, Belediye Ambulans 2216060, Bursa Çocuk Hastanesi 182, Çekirge Devlet Hastanesi 2393636, Devlet Hastanesi 2802800, Dış Hastanesi 3668560, Duacınar Dış Hast. 3605219, Göğüs Hastanesi 3683450, Hava Ambulans 2320505, Kızılay Kan M. 2201389, Şevket Yılmaz Devlet Hast. 2955000, Tıp Fakültesi 2950000, Yüksek İhtisas Hastanesi 3605050, Zübeydehanım Doğumevi 2333839

YIL: 47 SAYI: 16813	 BURSA HAKİMİYET	CUMA, 7 Mayıs 2021
Sahibi: Bursa Gazetecilik ve Yayın AŞ Tüzel Kişi Temsilcisi: Cemil SÖNMEZ		
Sönmez Medya Genel Müdürü: Burak ÖZGÜN		
Yazı İşleri Müdürleri Kemal GÖZ (Sorumlu) Ali Kemal AKSAKAL		
Görsel Yönetmen Coşkun ÇAKIR		
Yurt Haberleri Serhat TUNCAL	Spor Müdürü Süha GÜRSOY	
Şehir Haberleri Nehir POLAT KARADENİZ İrem ÖZYILMAZ	Magazin Haberleri Erhan BEDİR	
Ekonomi Haberleri Bırgül TELLİ UYSAL	İnternet editörü Fatma KILIÇOĞLU Zeynep ÇELİK İsmail KARADUMAN	
Sayfa Sekreterleri Uğur DİNAR, Kasım KAYA, Coşkun SAİTOĞLU		
YÖNETİM YERİ Yeni Yalova Yolu 9. Km. Sönmez Holding Tesisleri Tel: 0.224.261.10 40 pbx Fax: 0.224.261.10 62		
Bu gazete basın meslek ilkelerine uyar. Dağıtım: TURKUVAZ DAĞITIM PAZARLAMA A.Ş.		
LAN SERVİSİ: Tel: 02242611066 Fax: 02242611067		
BAŞKİ: Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Osmangazi Mh. 3143 Sk. No: 6/2 Esenyurt/İSTANBUL Tlf: 0212 886 17 94 - 95		
www.bursahakimiyet.com.tr Elektronik Posta Adresi: iletisim@bursahakimiyet.com.tr		